

Сірко Ростислав Богданович,
*кандидат юридичних наук, доцент, директор Чернівецького інституту
Міжнародного гуманітарного університету*

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ В ПЕРІОД ВВЕДЕННЯ КАРАТНИНУ, СПРИЧИНЕНОГО COVID-19: ОКРЕМІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ПИТАННЯ

Залізничний транспорт є однією з найпоширеніших галузей транспортної системи України і на його долю припадає основний потік перевезень пасажирів та вантажів.

Залізниці забезпечують потреби населення у пасажирських перевезеннях, повинні надавати безпечні умови користування залізничним транспортом, необхідні зручності, якісне обслуговування пасажирів на вокзалах і в поїздах, а також здійснювати своєчасне перевезення і збереження багажу і вантажобагажу. [1, с.57; 2, с.184]

Організація перевезень пасажирів, багажу та вантажобагажу встановлюється «Порядком обслуговування громадян залізничним транспортом» [3], а умови перевезень – «Правилами перевезень пасажирів» [4]. Відповідно до п. 2.1.1. Правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України» перевезення пасажирів здійснюється між всіма залізничними станціями та зупинковими пунктами, відкритими для посадки, висадки пасажирів, за розкладом руху пасажирських поїздів, затвердженим у встановленому порядку. При цьому загальні положення щодо перевезення пасажирів передбачені ст. 910 ЦК України [5].

Однак, сучасні умови життя диктують зовсім інший порядок дій. Звернемо увагу на те, що у зв'язку із загостренням поширення досі невідомої вірусної інфекції Covid-19, в силу вступають нові правила суспільної поведінки, тому числі це стосується сфери перевезення, в нашому випадку залізничним транспортом.

Тому, на всій території України оголошено карантин, відповідно до статті 29 Закону України «Про захист населення від інфекційної хвороби. Для населення дана норма носить обов'язковий характер, як у правовому полі так і морально-етичному.

Законодавець не зупиняється на одному положенні, а впевнено крокує шляхом обмеження пересування територією України та за її межі громадян, для локалізації поширення хвороби. Хоча на практиці, ми бачимо лише загострення не розуміння ситуації у пересічних громадян.

Для того, щоб запобігти поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19 уряд України вніс зміни до деяких законодавчих актів, виконуючи, таким чином доручення Президента України та

рішення Комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій. Було прийнято рішення про заборону перевезення пасажирів залізничним транспортом в усіх видах внутрішнього сполучення (приміському, міському, регіональному та дальньому). Виняток становить здійснення Укрзалізницею окремих пасажирських рейсів у внутрішньому залізничному сполученні. Слід відмітити, що рішення щодо таких приймається в кожному окремому випадку за погодженням з Міністерством інфраструктури, а також виключення становлять окремі пасажирські рейси у міжнародному залізничному сполученні, рішення щодо таких також приймається в кожному окремому випадку, за погодженням з Міністерством інфраструктури, Міністерством закордонних справ та Адміністрацією Державної прикордонної служби. [6] Це значно уповільнює роботу та впливає на організацію роботи усіх громадян нашої країни.

В цивільно-правовому полі дана ситуація набуває актуальності, в першу чергу через те, щоб зрозуміти подальші дії громадян, які, наприклад заключили строкові договори на перевезення (пасажирські, вантажу і багажу) залізничним транспортом.

Як ми усі знаємо, основною підставою виникнення цивільних правовідносин, в тому числі відносин з перевезення вантажів, пасажирів та багажу залізничним транспортом є договір, в якому зокрема визначаються особливості відповідальності сторін та умови договірної відповідальності, як одного з видів цивільно-правової відповідальності.

За договорами перевезень, цивільно-правова відповідальність сторін передбачена кодексами, статутами, іншими нормативними актами окремих видів транспорту. Крім того, правила, які регулюють відносини щодо перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу залізничним транспортом, встановлені ст. 100-104 Статуту Залізниці України, Порядком обслуговування громадян залізничним транспортом, Правилами перевезень пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України.

Відповідно до Закону України «Про захист прав споживачів»[8] у випадках надання неякісних послуг (в тому числі, перевезення), продажу товару, що містить конструктивні, виробничі, рецептурні та інші недоліки, наступне заподіяння шкоди цим товаром тягне за собою виникнення зобов'язання, на яке поширюється дія глави 82 ЦК України.

Законодавець виходить з того, що при цьому шкідливі наслідки настають внаслідок порушення, що виходить за межі правовідносин, що виникають з перевезення вантажів, пасажирів та багажу.

Разом з тим, інші вимоги, право на які виникає в особи, яка отримує послуги з перевезення вантажів, пасажирів та багажу у зв'язку з неясним їх

наданням, одержувач послуги вправі пред'явити претензію та/або позов в межах зобов'язання, що виникло з перевезення вантажів, пасажирів та багажу залізничним транспортом. При цьому протягом досить тривалих термінів одержувачу послуг за договором перевезення вантажів, пасажирів та багажу залізничним транспортом надається можливість виявити недоліки в наданих послугах, довести, що спочатку прийняте ним як належне виконання є неналежним, і висунути вимоги, що випливають з факту неналежного виконання зобов'язання, що виникло з перевезення вантажів, пасажирів та багажу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Тарасов М.А. Транспортное право. Ростовн-Дону: Изд-во Ростовского университета, 1968. 242с.
2. Булгакова І.В., Клепкова О.В. Транспортне право України; Академічний курс. К.: Видавничий дім «ІнЮре», 2005. 536с.
3. Порядок обслуговування громадян залізничним транспортом: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1997 . Офіційний вісник України. 1997. № 12.
4. Про затвердження Правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України: Наказ Мінтранс України від 28.07.1998 р. Офіційний вісник України. 1998. № 40.
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40.
6. Про внесення зміни до розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 березня 2020 р. № 287: Розпорядження від 16.03.2020. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmini-do-rozporyadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-14-bereznaya-t160320>
7. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020. № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-p>
8. Про захист прав споживачів:Закон України від 16 січня 2003 року. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 30.